TEXNOLOGIYA DARSLARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK AHAMIYATI

Shamsiddinova Maftuna Jumanazarovna

Annotatsiya: Mazkur maqolada texnologiya fanini o'qitishda innovatsion pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanishning didaktik imkoniyatlari yoritilgan. Ta'lim jarayoniga zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali o'quvchilarning ijodiy fikrlashi, mustaqil ishlash ko'nikmalari va amaliy kompetensiyalarini rivojlantirish masalalari tahlil qilingan. Shuningdek, innovatsion yondashuvlarning texnologiya darslari samaradorligini oshirishdagi o'rni asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: texnologiya ta'limi, innovatsion texnologiyalar, pedagogik texnologiya, interfaol metodlar, raqamli ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv.

Abstract: This article explores the didactic possibilities of using innovative pedagogical and information technologies in teaching technology subjects. The study analyzes how the integration of modern technologies into the educational process can enhance students' creative thinking, independent work skills, and practical competencies. Furthermore, the article justifies the role of innovative approaches in improving the effectiveness of technology lessons.

Keywords: technology education, innovative technologies, pedagogical technology, interactive methods, digital learning, competency-based approach.

Аннотация: В данной статье рассматриваются дидактические возможности использования инновационных педагогических и информационных технологий в преподавании предмета «Технология». Проанализировано, как внедрение современных технологий в образовательный процесс способствует развитию у учащихся творческого мышления, навыков самостоятельной работы и практических компетенций. Кроме того, обоснована роль инновационных подходов в повышении эффективности уроков технологии.

Ключевые слова: образование по технологии, инновационные технологии, педагогическая технология, интерактивные методы, цифровое обучение, компетентностный подход.

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlar o'qituvchidan dars jarayonini zamonaviy talablar asosida tashkil etishni talab etmoqda. Ayniqsa, texnologiya fanini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning kasbiy yo'naltirilgan bilim va ko'nikmalarini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. An'anaviy dars usullaridan farqli o'laroq, innovatsion yondashuvlar o'quvchini ta'lim jarayonining faol subyekti sifatida namoyon etadi.

Hozirgi globallashuv, raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgan va axborot oqimi tobora kuchayib borayotgan sharoitda jamiyat taraqqiyoti ta'lim tizimi oldiga mutlaqo yangi talablarni qo'ymoqda. Bugungi kunda ta'limning asosiy maqsadi nafaqat o'quvchilarga muayyan bilim, ko'nikma va malakalarni berish, balki ularni ma'naviy jihatdan yetuk, mustaqil va tanqidiy fikrlay oladigan, ijtimoiy mas'uliyatli hamda faol fuqarolar sifatida tarbiyalashdan iboratdir. Mazkur vazifalarni amalga oshirishda tarbiya jarayoni yetakchi o'rin egallaydi.

Ta'lim tizimining boshlang'ich bosqichi shaxs kamolotining poydevori sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki aynan boshlang'ich ta'lim davrida o'quvchilarning axloqiy qarashlari, xulq-atvor me'yorlari, ijtimoiy munosabatlarga bo'lgan munosabati va shaxsiy sifatlari shakllana boshlaydi. Ushbu

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

bosqichda egallangan tarbiyaviy tajriba o‘quvchining keyingi ta’lim jarayonidagi muvaffaqiyati va jamiyatdagi ijtimoiy moslashuv darajasini belgilovchi muhim omil hisoblanadi.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar tarbiya jarayonini shaxsga yo‘naltirilgan, kompetensiyaviy va integrativ asosda tashkil etishni talab etmoqda. Bu esa tarbiya mazmuni va metodlarini qayta ko‘rib chiqish, uni ta’lim jarayoni bilan uzviy bog‘liq holda amalga oshirish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Ayniqsa, boshlang‘ich ta’limda tarbiya jarayonining mohiyati va mazmunini ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilish, uning samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi pedagogik mexanizmlarni aniqlash dolzarb vazifalardan biridir.

Shu nuqtayi nazardan, mazkur maqolada boshlang‘ich ta’lim tizimida tarbiya jarayonining pedagogik mohiyati va mazmuni, uning ta’lim jarayoni bilan o‘zaro aloqadorligi, shuningdek, boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida ma’naviy-axloqiy, ijtimoiy va shaxsiy fazilatlarni shakllantirishdagi o‘rni ilmiy-nazariy jihatdan yoritib beriladi. Tadqiqot natijalari boshlang‘ich ta’lim tizimida tarbiya jarayonini yanada takomillashtirishga xizmat qilishi bilan ahamiyatlidir.

Asosiy qism

Texnologiya darslarida innovatsion texnologiyalar tushunchasi

Innovatsion texnologiyalar deganda ta’lim jarayonida yangi pedagogik g‘oyalar, interfaol metodlar hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish tushuniladi. Texnologiya fanida bu yondashuvlar amaliy mashg‘ulotlar, loyiha ishlari, modellashtirish va muammoli vaziyatlar orqali amalga oshiriladi.

Innovatsion metodlarning turlari va ularning samaradorligi

Texnologiya darslarida quyidagi innovatsion metodlardan foydalanish yuqori natija beradi:

Loyiha metodi

– o‘quvchilarda mustaqil fikrlash va muammolarni hal etish ko‘nikmalarini rivojlantiradi;

Klaster, aqliy hujum, B-B-B metodi

– mavzuni chuqur o‘zlashtirishga xizmat qiladi;

Raqamli texnologiyalar (multimedia, virtual laboratoriyalar)

– darsning ko‘rgazmaliligi va qiziqarliligini oshiradi.

Mazkur metodlar orqali o‘quvchilarning nazariy bilimlari amaliy faoliyat bilan uzviy bog‘lanadi.

Axborot texnologiyalarining o‘rni

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish texnologiya darslarida vaqtni tejash, axborotni tez va samarali yetkazish imkonini beradi. Elektron darsliklar, video darslar, interaktiv platformalar o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishini oshiradi hamda bilimlarni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Hozirgi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida ta’lim tizimida axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, texnologiya fanini o‘qitishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) qo‘llanilishi o‘quvchilarning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan integratsiyalash imkonini beradi.

Axborot texnologiyalari texnologiya darslarining mazmunini boyitib, ta’lim jarayonini vizual, interaktiv va samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Jumladan, elektron darsliklar, multimediali taqdimotlar, animatsiyalar va videoroliklar yordamida murakkab texnologik jarayonlarni o‘quvchilarga tushunarli tarzda yetkazish mumkin. Bu esa o‘quvchilarning mavzuni tez va chuqur o‘zlashtirishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Texnologiya darslarida virtual laboratoriyalar va kompyuter modellashtirish dasturlaridan foydalanish o'quvchilarga xavfsiz muhitda tajribalar o'tkazish, mexanizmlar va texnologik jarayonlarni sinab ko'rish imkonini beradi. Bunday yondashuv ayniqsa murakkab yoki moddiy resurs talab etadigan mashg'ulotlarda samarali hisoblanadi. Natijada o'quvchilarning amaliy ko'nikmalari mustahkamlanadi va ijodiy tafakkuri rivojlanadi.

Shuningdek, axborot texnologiyalari yordamida dars jarayonini individuallashtirish va differensiallashtirish mumkin. Masalan, onlayn platformalar va elektron test tizimlari orqali o'quvchilarning bilim darajasi aniqlanib, ularning individual qobiliyatlari va qiziqishlariga mos topshiriqlar beriladi. Bu esa ta'lim sifatini oshirish bilan birga, o'quvchilarning mustaqil ishlash kompetensiyasini shakllantiradi.

Texnologiya fanida internet resurslaridan foydalanish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Ilmiy-texnik yangiliklar, zamonaviy ishlab chiqarish texnologiyalari va kasb-hunar yo'nalishlari bo'yicha ma'lumotlarni o'quvchilarga taqdim etish orqali ularning dunyoqarashi kengayadi hamda kasbiy yo'naltirilganlik darajasi ortadi. Bundan tashqari, masofaviy ta'lim imkoniyatlari texnologiya darslarini uzluksiz va samarali tashkil etishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, texnologiya darslarida axborot texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishda muhim vosita bo'lib, ularni zamonaviy mehnat bozoriga mos, raqobatbardosh kadrlar sifatida tayyorlashga xizmat qiladi. Axborot texnologiyalariga asoslangan darslar o'qituvchining pedagogik faoliyatini samarali tashkil etish bilan birga, ta'lim jarayonining sifat va samaradorligini oshiradi.

Xulosa

Texnologiya darslarida innovatsion texnologiyalardan foydalanish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biridir. Innovatsion yondashuvlar o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirib, ularni kelajak kasbiy faoliyatga tayyorlashga xizmat qiladi. Shuningdek, bu usullar o'qituvchining pedagogik mahoratini yanada takomillashtirishga imkon yaratadi.

Zamonaviy ta'lim tizimida texnologiya fanini o'qitish jarayonida innovatsion va axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta'lim jarayoniga joriy etilishi o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirish darajasini oshiradi, ularning mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va muammolarni hal etish kompetensiyalarini rivojlantiradi.

Texnologiya darslarida axborot texnologiyalaridan foydalanish nazariy bilimlar bilan amaliy mashg'ulotlar o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ta'minlaydi. Multimedia vositalari, virtual laboratoriyalar, kompyuter modellashtirish dasturlari yordamida o'quvchilarda texnologik jarayonlar haqidagi tasavvurlar yanada aniqlashadi, murakkab tushunchalarni o'zlashtirish jarayoni yengillashadi. Natijada o'quvchilarning fan bo'yicha qiziqishi ortib, dars jarayonidagi faolligi kuchayadi.

Shuningdek, axborot texnologiyalariga asoslangan ta'lim o'quv jarayonini individuallashtirish va differensiallashtirish imkonini beradi. Bu esa har bir o'quvchining bilim darajasi, qobiliyati va ehtiyojlarini hisobga olgan holda ta'limni tashkil etishga xizmat qiladi. Elektron ta'lim resurslari va onlayn platformalar orqali o'quvchilarning bilimini nazorat qilish, tahlil qilish va baholash jarayonlari yanada shaffof va samarali amalga oshiriladi.

Texnologiya fanida axborot texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarni kelajak kasbiy faoliyatga tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy ishlab chiqarish jarayonlari, raqamli texnologiyalar va avtomatlashtirilgan tizimlar bilan tanishish orqali o'quvchilarda mehnat bozorida talab

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

etiladigan kompetensiyalar shakllanadi. Bu esa ta'limning amaliy yo'naltirilganligini kuchaytirib, bitiruvchilarning raqobatbardoshligini oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, texnologiya darslarida axborot texnologiyalaridan kompleks va tizimli foydalanish o'qitish jarayonining samaradorligini oshiradi, o'quvchilarning shaxsiy va kasbiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, texnologiya fanini o'qitishda axborot texnologiyalarini keng joriy etish, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini doimiy ravishda rivojlantirib borish hamda ta'lim jarayonini zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida tashkil etish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1.Abdullayev A. **Pedagogik texnologiyalar asoslari.** – Toshkent, 2020.
2.Jo'rayev R.X. **Ta'limda innovatsion yondashuvlar.** – Toshkent, 2019.
3.O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi materiallari.
4.Zamonaviy pedagogika va axborot texnologiyalari bo'yicha ilmiy maqolalar to'plami.
5.З.Х. Абдуназарова (2024). Tabiiy Fanlarni O'Qitishda O'Quvchilar Ekologik Tafakkurini Shakllantirishning O'ziga Xos Xususiyatlari. Inter Education & Global Study, (3), 123-129.
6.Abdunazarova, Z. (2024). The Content Of Using The Heritage Of Central Asian Thinkers In The Formation Of Ecological Thinking Of Primary Class Students In The Teaching Of Natural Sciences. *News Of The Nuuz*, *1*(1.6.1), 43-45. Https://Doi.Org/10.69617/Nuuz.V1i1.6.1.3664
7. Abdinazarova Zebiniso Khudoyshukurovna, . (2024). Pedagogical Significance Of Using The Heritage Of Central Asian Thinkers In Forming Ecological Thinking In Primary Class Natural Science Lessons. *International Journal Of Pedagogics*, *4*(04), 95–97. Https://Doi.Org/10.37547/Ijp/Volume04issue04-18
8.Abdinazarova Zebiniso Khudoyshukurovna, & Kasimov Shavkat Urolovich.(2022). Main Tasks Of Moral Education And The Role Of Youth inlife. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 10(4), 547–551.
9. Abdunazarova, Z. (2024). Developing The Opportunities Of Forming Students'ecological Thinking In The Teaching Of Natural Sciences. World Bulletin Of Social Sciences, 32, 80-83.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.